272: Nikahta Veli Şart Mıdır?

Musa Ebu Cafer

8 Ağu, 2017

https://ilimvecihat.com

SORU

Selamun aleykum hocam, Evlenmek isteyen bir bayan ve erkeğin evlenebilmesi için velinin rızasının olması şart mıdır? Kızın velisi müslüman olmasına rağmen kız bu velayet hakkını ret etme hakkına sahip olabilirmi? Velinin rızasını gözetmeyerek nikahın kıyılmasındaki şeri hüküm nedir. Allah sizleri hayırla mükâfatlandırsın.

CEVAP

Aleykum selam ve rahmetullahi ve berekatuhû. Hamd âlemlerin rabbi olan Allah'a, salât ve selam efendimiz Rasûlullah'a, ehli beytine, ashabına ve yolunu takip eden mü'minlere olsun.

Evlenecek kızın velisinin izin şartı ihtilaflıdır.

Birinci görüş: Ebu Hanife'ye *(rahimehullah)* göre kız hür, akıllı ve ergenlik çağına ulaşmışsa, velisiz kendisini evlendirebilir. Ama kız ergenliğe ulaşmamışsa velisiz kendisini evlendiremez. Bununla beraber ergenliğe ulaşmış kız velisiz kendini nikahlarsa, velisi evleneceği kişinin onun dengi olmadığını görürse o nikahı iptal edebilir demiştir.

İkinci görüş: Sahabeden Ömer, Ali, İbni Mesud, Ebu Hureyre ve Aişe *(radiyallahu anhume),* müçtehitlerden imam Malik, Şafii, Ahmet, İshak, Ebu Ubeyd ve Sevri'nin *(rahimehullah)* görüşüne göre kadın veli izni olmadan evlenemez. Evlenecek olursa nikahı batıldır. Doğru görüş budur.

Delilleri: Allah-u Teâlâ şöyle buyurur,

وَأَنكِحُوا الأَيَامَى مِنكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ

"Aranızdaki bekârları, kölelerinizden ve cariyelerinizden elverişli olanları evlendirin." *(Nur, 32)*

"Evlendirin" lafzı efendilere yani veli olan kişiye dönüyor. Kendilerini değil velileri evlendirir anlaşılır demişlerdir.

فَانكِحُوهُنَّ بِإِذْنِ أَهْلِهِنَّ وَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ

"…sahiplerinin izni ile onları (cariyeleri) nikahlayıp alın, mehirlerini de normal miktarda verin." *(Nisa, 25)*

Bu ayette cariye ile evlenecek kişinin sahibi yani velisinin izni şart koşulmuştur.

Hadislerde ise şu deliller vardır: Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

لا نكاح الا بولي

"Velisiz, nikah yoktur." *(Ebu Davud, Tirmizi)*

أَيُّمَا امْرَأَةٍ نُكِحَتْ بِغَيْرِ أَمْرِ مَوْلاَهَا ، فَإِنَّمَا نِكَاحُهَا بَاطِلٌ ، وَإِنَّمَا الَّذِي أَعْطَاهَا بِمَا اسْتَحَلَّ مِنْهَا ، فَإِنِ اشْتَجَرُوا فَذَلِكَ إِلَى السُّلْطَانِ ، وَالسُّلْطَانُ وَلِيُّ مَنْ لاَ وَلِيَّ لَهُ

"Herhangi bir kadın velisinin izni olmadan nikahlanırsa, nikahı batıldır. Ona verdiği mal (mehir), ondan helal ettiğine sayılır. Eğer anlaşmazlığa düşerlerse, sultana yönelsinler. Sultan, velisi olmayanın velisidir." *(Ebu Davud, Tirmizi, İbni Mace ve İmam Ahmed)*

Bu sahih hadis, açık bir şekilde veli izni almadan nikah yapan kızın nikahının geçersiz yani batıl olduğunu göstermektedir. Bu nikahla yaşayan kadın, haram işlemekte ve Allah'a isyan etmektedir. Böyle yapan bir kız en kısa zamanda tevbe etmeli ve nikahını yeniden doğru bir şekilde yapmalıdır.

Kızın velisi babasıdır. O yoksa erkek akrabalarından yakın olana intikal eder. Dedesi (Babanın babası) yoksa oğluna yoksa erkek kardeşine yoksa amcasına yoksa amcaoğluna yoksa sultana.

Sultandan kasıt halifedir, yoksa kadıya (hâkim) yoksa komutana, yoksa cemaat emirine yoksa cami imamına...

Kızın velisinin hakkı şu hallerde düşer: Kâfir olursa veya zalim ve adaletsiz olursa veya kızı dini ahlakı uygun Müslümanlara evlendirmekten imtina ederse veya kızını evde bırakıp hiç kimseye evlendirmiyorsa bu hallerde hakkı düşer, diğer velisi yakınlığa göre devreye geçer. Bu son malumatta ihtilaf vardır. Bazı âlimlere göre velisi uygun değilse direkt sultana intikal eder demişlerdir. Ama kuvvetli görüş hadiste de beyan edildiği gibi "velisi olmayanın velisi sultandır" dendiği için birinci veli uygun değilse ikinci veliye üçe... Onlarda uygun değilse sonunda sulatana veya kadıya intikal eder.

Veli, Müslüman ve adil olursa, kızı velayet hakkını tanımamazlık veya red etme hakkına sahip değildir. Velayetini sebepsiz düşürüp başkasına geçirme hakkı yoktur. Allah-u Teâlâ en doğrusunu bilendir.

Allah'a hamd ve Rasûlü Muhammed'e salât ve selam olsun. Davamızın sonu

âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd etmektir.